

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету здоров'я
та фізичного виховання

_____ СИВОХОП Е. М.

«_____» _____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Психологія»**

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	016 «Спеціальна освіта»
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	016.02 Олігофренопедагогіка
Освітня програма:	Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Психологія»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 – Освіта/педагогіка**, спеціальності **016 Спеціальна освіта** предметної спеціальності (спеціалізації) **016.02 Олігофренопедагогіка** освітньої програми **«Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини»**.

Розробник: Білогур В.Є., доктор філософських наук, професор кафедри фізичного виховання.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри фізичного виховання**,
Протокол № 13 від «27» червня 2024 року

Завідувач кафедри ФВ _____ (Маріонда І.І.)

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № _____ від «_____» _____ 2023 року

Голова науково-методичної комісії _____ Філак Ф.Г.

Білогур В.Є. _____ 2024 р.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: 180	перший	перший
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 10 аудиторних – 90 самостійної роботи студента – 88	перший	другий
	Лекції:	
	38	10
	Практичні;	
	50	2
Вид підсумкового контролю: письмове тестування	Екзамен:	
	2	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	88	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія» є формування у студентів – майбутніх спеціалістів спеціальної та інклюзивної освіти – уявлення про психологію, як науку, її методологічні засади, здобути знання про психіку та психічні явища, а також про психічні процеси, особливості їх функціонування та впливу на особистість. Студенти ознайомляться з поняттями: «індивід», «особистість» та «індивідуальність»; з джерелами активності особистості, видами діяльності, соціально-психічними основами функціонування людських спільнот. Особливістю вивчення цієї дисципліни студентами спеціальності «Спеціальна освіта» є засвоєння основних понять про своєрідність перебігу психічних процесів у дітей з особливими потребами.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність до організаційної роботи, взаємодії в колективі, вміння враховувати психоемоційні особливості окремих осіб, зокрема, та колективу, загалом. Застосувати наукові методи дослідження та інтерпретації психічних явищ, створювати сприятливу психологічну атмосферу у спілкуванні та спільній діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність до самоосвіти і самовдосконалення, постійного підвищення особистого рівня кваліфікації.

ЗК-7. Здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-10. Здатність визначати і формулювати професійні завдання, приймати обґрунтовані рішення;

Спеціальні (професійні) компетентностей: 1, 2, 4, 13, 16, 17.

СК-1. Усвідомити сутність механізмів психічних процесів, станів, якостей особистості, як підвалин її формування у процесі виховання, навчання та освіти.

СК-3. Здатність розширити пізнавальну сферу студентів, сформувати уявлення про емоційно-вольову сферу та індивідуально-психологічні властивості особистості.

СК-4. Здатність вивчити індивідуальні психологічні відмінності у розвитку людей різних вікових груп, а також здорових дітей та їх ровесників, що мають психофізичні порушення.

СК-13. Здатність засвоїти закономірності виникнення психологічних новоутворень у дітей різних вікових груп у процесі їх навчання та виховання, формування мотивів і цілей учіння, створення оптимальних умов для засвоєння молоддю знань та навичок.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Вміння правильно оцінювати себе та інших людей, будувати службові та міжособистісні стосунки, організувати спільну діяльність, впливати на поведінку, надавати психологічну допомогу, творчо застосувати досвід навчання та виховання, працювати над самовдосконаленням.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Психологія».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Оліфренопедагогіка. Здоров'я людини», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН) :

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснювати пошук аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.	ПНР 2
Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.	ПНР 3
Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.	ПНР 9
Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	ПНР 10
Володіти методиками сприяння соціальної адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.	ПНР 13
Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.	ПНР 17
Мати навички та співпраці з батьками дітей з особливими освітніми потребами, особами які їх замінюють, фахівцями інших галузей (медиками, психологами, логопедами, фізичними терапевтами, вчителями, вихователями) в рамках міждисциплінарної команди на основі принципів толерантності, діалогу і співробітництва.	ПНР 19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти опанування навчальної дисципліни «Психологія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шриффт ПНР
Має навички пошук аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти з метою застосування у практичних ситуаціях.	ПНР 2
Розуміє закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності зокрема щодо інтелекту та комплексних порушень у контексті професійних знань	ПНР 3

Вільно спілкуватися держаною та іноземною мовами (із словником у складних випадках) у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.	ПНР 7
Має навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти, а також має знання щодо організації роботи інклюзивних класів та груп.	ПНР 9
Вміє здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій), реалізувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.	ПНР 10
Володіє методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності, залучає до цієї роботи батьків.	ПНР 13
Має навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації	ПНР 17
Має навички співпраці з батьками дітей з особливими освітніми потребами, особами, які їх замінюють, фахівцями інших галузей (медиками, психологами, логопедами, фізичними терапевтами, вчителями, вихователями) в рамках міждисциплінарної команди на основі принципів толерантності, діалогу і співробітництва.	ПНР 19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- письмове тестування при тематичному оцінюванні;
- виступи на практичних заняттях (зміст питання практичних заняття)
- написання та захист реферату;
- презентація (представлення результатів самостійної роботи студента з опрацюванням обраної теми) ;
- модульна контрольна робота;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: має на меті оцінку роботи студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, практичні заняття) та самостійної роботи студента і відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу.

Форма модульного контролю: письмові та тестові завдання.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами.

Розподіл балів, які отримують здобувачів вищої освіти

Шкала контролю змістовного модулю

Показники	Бали
<u>Змістовний модульний контроль:</u>	
<i>Поточний модульний контроль:</i>	
Письмове опитування: за відповідь, за кожне із двох теоретичних питань нараховується по 20 балів, два випадково вибраних варіанти тестових завдань оцінюються по 5 балів кожний (кожний варіант тестів містить по 5 тестів, правильне розв'язання кожного тесту оцінюється в 1 бал)	0-50
Бали за активність на практичних заняттях береться середній бал за оцінювання усних відповідей і тестових занять з усіх занять, що множиться на коефіцієнт 6	0-30
Бали за виконання самостійної роботи: підготовка та захист реферату або презентації за обраною темою:	0-15
Сертифікат про участь у вебінарі або тренінгу з питань навчання і виховання осіб з ООП	5
Загальна оцінка	0-100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	6	20	7	20
Лабораторні заняття (оцінка змісту відповіді на питання лабораторного заняття)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	10	1	10
Практичне завдання	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання теоретичних питань на модульній контрольній роботі

Бали	Критерії оцінки
20	якщо відповідь повна і правильна з прикладами та поясненнями
15	якщо відповідь по суті правильна, але не повна
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, відсутні приклади та пояснення
5	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять, з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені питання

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий семестровий контроль включає наступний вид контролю: письмовий екзамен.

Екзамен є заключним підсумковим видом контролю у першому семестрі першого навчального року. До екзамену допускаються студенти, що отримали не менше 35 балів, як середнє арифметичне за результатами двох змістовних модулів.

Студенти в яких оцінка, як середнє арифметичне за результатами двох модульних контролів дорівнює або є вищою за 60 балів, можуть не приймати участь в заліковому контролі, але за бажанням вони можуть покращити свої бали, прийнявши участь на екзамені.

Під час екзамену здобувач дає письмові відповіді на 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється по 40 балів відповідно до критерію оцінювання теоретичної підготовленості та балів. Максимальна оцінка за підсумковий модульний контроль складає 100 балів відповідно до шкали оцінювання національної та ЄКТС.

Нарахування балів за теоретичну підготовленість студентів на підсумковому контролі

Бали	Критерії оцінки
40	якщо відповідь повна і правильна з прикладами і поясненнями
35	якщо відповідь повна і правильна але є тільки окремі приклади і пояснення
30	якщо відповідь по суті правильна але з незначними помилками
25	якщо питання висвітлено правильно приблизно на половину є наведені приклади і пояснення
20	якщо відповідь містить правильно висвітлені поняття приблизно на половину наведені приклади але відсутні пояснення
15	якщо відповідь обмежується тільки визначенням необхідних понять без пояснень і прикладів
10	якщо відповідь обмежується визначенням окремих понять
5	наявна спроба відповісти на поставлені питання, більшість понять висвітлені з помилками
0	якщо відповідь не розкриває суті або не зроблена спроба відповісти на поставлені запитання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Психологія як наука.

Тема 2. Основні напрямки сучасної психології.

Тема 3. Структура психології та її місце в системі наук.

Тема 4. Методи психології.

Тема 5. Структура та форми діяльності психолога -професіонала.

Тема 6. Історія психології, її розвиток та методологічні принципи.

Тема 7. Розвиток психіки та психічної діяльності.

Тема 8. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу.

Тема 9. Свідомість і несвідоме.

Модульна контрольна робота 1 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))

Модуль 2.

Тема 10. Особистість у діяльності і спілкуванні

Тема 11. Соціальні групи.

Тема 12. Психологія діяльності.

Тема 13. Психологія особистості.

Тема 14. Індивідуально-психологічні особливості людини. Темперамент.

Тема 15. Характер. Здібності.

Тема 16. Пізнавальна сфера особистості.

Тема 17. Пізнавальна сфера особистості. Відчуття.

Тема 18. Пізнавальна сфера особистості. Сприймання.

Тема 19. Пізнавальна сфера особистості. Мислення. Пам'ять.

Модульна контрольна робота 2 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1 семестр												
Модуль 1.												
Тема 1. Психологія як наука.	6	2				4		2				4
Тема 2. Основні напрямки сучасної психології.	6		2			4		2				6
Тема 3 Структура психології та її місце в системі наук.	6		2			4			2			4
Тема 4. Методи психології..	16	6	4			6						6
Тема 5. Структура та форми діяльності психолога - професіонала.	8		2			6						6
Тема 6. Історія психології, її	6	2				4						4

розвиток та методологічні принципи.												
Тема 7. Розвиток психіки та психічної діяльності.	8	2	2			4						6
Тема 8. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу.	6	2	2			4						
Тема 9. Свідомість і несвідоме	6	2				4						
Модульна контрольна робота 1 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))	2		2									
Разом за модуль	72	16	16			40	42	4	2			36
1 семестр												
Модуль 2.												
Тема 10. Особистість у діяльності і спілкуванні		2	4			6		2				4
Тема 11. Соціальні групи.		6	4			4		2				6
Тема. 12. Психологія діяльності			4			6						4
Тема 13. Психологія особистості.		2	4			4		2				6
Тема 14. Індивідуально-психологічні особливості людини. Темперамент.			4			6						12
Тема 15. Характер. Здібності.		2	2			4						2
Тема 16. Пізнавальна сфера особистості		2	2			6						2
Тема 17. Пізнавальна сфера особистості. Відчуття.			2			4						2
Тема 18. Пізнавальна сфера особистості. Сприймання.		2	4			6						2
Тема 19. Пізнавальна сфера особистості. Мислення. Пам'ять.		4	4			4						2
Модульна контрольна робота 1 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))			2									
Екзамен		2										
	108	22	36			50	48	6	-			42
Разом за модуль												
Разом за семестр	180	38	52			90	90	10	2			78

6.3. Теми практичних занять

Назва теми	Форма навчання	
	денна	заочна
Модуль 1		
Тема 1. Основні напрямки сучасної психології.	2	
Тема 2 Структура психології та її місце в системі наук.	2	2
Тема 3. Методи психології.	4	
Тема 4. Структура та форми діяльності психолога -професіонала.	2	
Тема 5. Розвиток психіки та психічної діяльності.	2	
Тема 6. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу.	2	
Модульна контрольна робота 1 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))	2	
Разом за модуль	16	2
Модуль 2		
Тема 1. Особистість у діяльності і спілкуванні	4	
Тема 2. Соціальні групи.	4	
Тема 3. Психологія діяльності	4	
Тема 4. Психологія особистості.	4	2
Тема 5. Індивідуально-психологічні особливості людини. Темперамент.	4	
Тема 6. Характер. Здібності.	2	
Тема 7. Пізнавальна сфера особистості	2	
Тема 8. Пізнавальна сфера особистості. Відчуття.	2	
Тема 9. Пізнавальна сфера особистості. Сприймання.	4	
Тема 10. Пізнавальна сфера особистості. Мислення. Пам'ять.	4	
Модульна контрольна робота 2 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))	2	
Разом за модуль	36	2
Разом за семестр	52	4

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Форма навчання	
	денна	заочна
Модуль 1		
Тема 1. Психологія як наука.	4	4
Тема 2. Основні напрямки сучасної психології.	4	6
Тема 3 Структура психології та її місце в системі наук.	4	4
Тема 4. Методи психології..	6	6
Тема 5. Структура та форми діяльності психолога -професіонала.	6	6
Тема 6. Історія психології, її розвиток та методологічні принципи.	4	4
Тема 7. Розвиток психіки та психічної діяльності.	4	6
Тема 8. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу.	4	
Тема 9. Свідомість і несвідоме	4	
Модульна контрольна робота 1 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))		
Разом за модуль	40	36
Модуль 2		
Тема 10. Особистість у діяльності і спілкуванні	6	4
Тема 11. Соціальні групи.	4	6
Тема. 12. Психологія діяльності	6	4
Тема 13.Психологія особистості.	4	6
Тема 14. Індивідуально-психологічні особливості людини. Темперамент.	6	12
Тема 15. Характер. Здібності.	4	2
Тема 16. Пізнавальна сфера особистості	6	2
Тема 17. Пізнавальна сфера особистості. Відчуття.	4	2
Тема 18. Пізнавальна сфера особистості. Сприймання.	6	2
Тема 19. Пізнавальна сфера особистості. Мислення. Пам'ять.	4	2
Модульна контрольна робота 2 (тестування рівня теоретичних знань (письмові тестові завдання))		
Разом за модуль	50	42
Разом за семестр	90	78

7. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни використовуються традиційні та проблемні лекції, семінари, самостійна поза аудиторна робота (підготовка індивідуальних та групових проєктів, написання рефератів та підготовка презентацій) консультації.

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час семінарських (практичних занять). Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доказів, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом педагога, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук. Такий метод є пріоритетним у самостійній підготовці студентів.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійне обладнання для лекційних та практичних занять;

Програмне забезпечення: робоча програма; електронні варіанти лекцій, презентації лекційного матеріалу, методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навч. посіб. для студ. Вищих навч. закл. / С. Д. Максименко. – К. : Центр навч. літ., 2008. – С.8–17; 19–20; 26–34.
2. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. Вищих навч. закл. / С. Д. Максименко. – 3-є вид., перероб. та допов. – К. : Центр учбової л-ри, 2010. – 272 с.
3. Носенко В.М. Вступ до спеціальності "Психологія": Навчальний посібник. / В.М. Носенко. – Х.: НУЦЗУ, 2011. – С. 7-13. навч. закл. – К. : Каравела, 2007. – С.6–9.
4. Основи психології: навчальний посібник/ Г.П.Васянович – К:Педагогічна думка, 2012. – 114с.
5. Психологія: Навч. пос. / О. В. Винославська, О. А. Бреусенко- Кузнєцов, В. Л. Зливков та ін.; За наук. ред. О. В. Винославської. – Київ: Фірма ІНКОС, 2009. – С.13–62.

6. Савчин М. В. Загальна психологія : навч. посіб./ Мирослав Васильович Савчин. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
7. Годорова І. С. Основи психології та педагогіки /І. С. Годорова.–Полтава, 2002. – С.6–9; 18- 35.
8. Історія психології: курс лекцій: навчальний посібник / [уклад. Н. В. Гриньова]. – Умань : Візаві, 2012. – 209 с.
9. Галаган, В. Я. Основи психології і педагогіки : навч. посіб. / В. Я. Галаган, В. Ф. Орлов, В. В. Ягупов ; за заг. ред. В. В. Ягупова ; Київ. ун-т економіки і технології транспорту; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти Акад. пед. наук України. К. : КУЕТТ, 2005. 232 с

Допоміжна література

1. Аносова, А. В. Комунікативна культура в сучасній педагогічній практиці : навч.-метод. посіб. / Департамент освіти і науки Київ. обл. держ. адмін., Київ. обл. ін-т післядиплом. освіти пед. кадрів, 2017. 168 с.
2. Березіна, Н. О. Організаційно-правові аспекти діяльності психологічної служби системи освіти : спецкурс для слухачів очно-дистанц. форми навч. в сист. післядиплом. пед. освіти / Н. О. Березіна [та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Ун-т менедж. освіти. К. : Ун-т менедж. освіти, 2015. 36 с.
3. Бех, І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. / І.Д.Бех. К. : Академвидав, 2012. 256 с. (Альма-матер).
4. Бондарчук, О. І. Психологічні умови попередження професійного стресу та професійного вигорання керівників освітніх організацій : спецкурс для слухачів очно-дистанц. форми навч. в сист. післядиплом. пед. освіти / О. І. Бондарчук [та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Ун-т менедж. освіти. К. : Ун-т менедж. освіти НАПН України, 2015. 32 с.
5. Бондарчук, О.І. Розвиток мотивації вдосконалення психологічної компетентності керівників освітніх організацій в умовах очно-дистанційної форми навчання : спецкурс для слухачів очно-дистанц. форми навч. в сист. післядиплом. пед. освіти / О. І. Бондарчук, Н. І. Пінчук, Д. Б. Рождественська ; Нац. акад. пед. наук України, Ун-т менедж. освіти. К. : Ун-т менедж. освіти, 2012. 32 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний депозитарій УжНУ: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
2. http://www.koob.ru/badmaev_b_c/psihologiya_v_rab_uch_1.
3. www.koob.ru/badmaev_b_c/psihologiya_v_rab_uch_2.
4. <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html>.
5. http://www.koob.ru/gamezo_m_v/atlas_psychology.
6. http://www.koob.mhost.ru/books/age_psychology/psychology_d_p.zip.
7. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
8. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
9. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
10. http://www.pedlib.ru/Books/2/0309/2_0309-1.shtml.
11. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
12. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
13. 12. http://www.koob.ru/books/age_psychology/psychology_1_17.zip.
14. 13. http://www.koob.ru/maklakov_a/obshaya_psihologiya_maklakov.
15. 14. <http://www.pedlib.ru/Books/1/0161/index.shtml>.
16. 15. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
17. 16. http://www.koob.ru/rubinshtein/osnovi_obshej_psihologii.
18. 17. <http://studentam.net.ua/content/category/>.
19. 18. <http://ihtika.net/index.php?qwe=search>.
20. 19. http://www.koob.ru/shapovalenko_i/vozhrastnaya_psihologiya_1

Додаток 1.

Орієнтовна тематика рефератів з дисципліни «Психологія»

1. Зміст педології в контексті сучасного наукового простору
2. Психологія як наука про душу
3. Психологія в Україні.
4. Критичний підхід до психоаналізу З.Фрейда
5. Біхевіоризм як психологічна наука про поведження
6. Основні положення гештальт-психології
7. Теорія рекапітуляції Холла-Болдуїна
8. Теорія дитячої сексуальності З. Фрейда
9. Епігенетична теорія Еріка Еріксона
10. Теорія провідної діяльності О.М. Леонтьєва
11. Трансперсональна психологія С.Грофа
12. Гіпноз і навіювання як феномен впливу.
13. Загадки сну та сновидінь.
14. Особливості екстрасенсорного сприймання.
15. Феноменальні можливості людської пам'яті.
16. Умови успішності запам'ятовування.
17. Критичність мислення та його продуктивність.
18. Проблема мисленневих стратегій.
19. Роль мовлення у протіканні психічних процесів.
20. Уява та інтуїція.
21. Особливості дитячої фантазії.
22. Емоції та сучасна художня творчість.
23. Психологія кохання.
24. Відмінності між людьми з сильною та слабкою волею.
25. Основні теорії особистості у зарубіжній та вітчизняній психології.
26. Проблема спрямованості особистості.
27. Поняття про психічний розвиток індивіда та формування особистості.
28. Характер і почерк.
29. Поняття фізіономіки.
30. Геніальність як вищий ступінь розвитку здібностей.

Додаток 2.

Приклад вправ з дисципліни «Психологія»

1. Перегляньте короткометражний фільм «Геній». Дайте психологічну характеристику головному герою.
 2. Надайте методики, які спрямовані на визначення рівня сформованості уваги дитини.
 3. Наведіть 5 вправ для поліпшення пам'яті у дітей.
- Приклад оформлення термінологічного словника.

Додаток 3.

Приклад оформлення термінологічного словника

Термін	Визначення	Ресурс
Психологія	наука про закономірності виникнення, розвитку і функціонування психіки як особливої форми життєдіяльності взагалі, і свідомості людини як конкретно-історичної	Психологічний словник /Авт.-уклад. В.В.Синявський, О.П.Сергєєнкова/ За ред. Н.А.Побірченко

	особистості зокрема. П. вивчає психічні процеси, психічні властивості і психічні стани особистості...	
--	---	--

Додаток 4.

Орієнтований список питань до іспиту «Психологія»

1. Загальна психологія як наука та її використання в роботі психолога.
2. Становлення психології як науки.
3. Завдання психології як науки.
4. Галузі психологічної науки.
5. Основні напрями розвитку психології та їх характеристика. 6. Методологічні принципи загальної психології.
7. Принцип детермінізму у психології.
8. Принцип системності в загальній психології.
9. Принцип випереджального психічного відображення дійсності. 10. Принцип єдності свідомості й діяльності.
11. Загальна характеристика методів психології.
12. Загальні вимоги до організації та проведення психологічного дослідження.
13. Спостереження як метод психології. Можливості використання спостереження в роботі психолога.
14. Принципи наукового спостереження психічних явищ.
15. Побутове і наукове спостереження: порівняльний аналіз.
16. Експеримент і його використання в роботі психолога.
17. Інтерв'ю як метод вивчення психіки.
18. Вимоги до проведення інтерв'ю.
19. Анкетування і його використання в роботі психолога.
20. Вимоги до проведення анкетування.
21. Тестування як метод вивчення психіки.
22. Вимоги до проведення тестування.
23. Вивчення продуктів діяльності як метод психології.
24. Контент-аналіз як метод психології.
25. Проективні методи дослідження психіки.
26. Опитування як метод психології.
27. Психіка як об'єкт загальної психології.
28. Розвиток психіки у філогенезі.
29. Функції психіки.
30. Рівень розвитку психіки і форми поведінки тварин.
31. Виникнення і розвиток свідомості.
32. Порівняльний аналіз психіки тварин і свідомості людини.
33. Структура свідомості.
34. Свідоме і несвідоме.
35. Самосвідомість особистості та її розвиток.
36. Механізми розвитку самосвідомості особистості.
37. Поняття про “Я-концепцію”.
38. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
39. Методи дослідження самооцінки і рівня домагань.
40. Вплив “Я-концепції” на можливість самореалізації особистості.
41. “Я-образ” як установка особистості. Модальності “Я”.
42. Співвідношення понять “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.
43. Поняття про особистість у психології.

44. Структура особистості.
45. Біологічне і соціальне в структурі особистості.
46. Стадії становлення особистості
47. Методи вивчення особистості.
48. Рушійні сили формування і розвитку особистості.
49. Стадії становлення особистості.
50. Діяльність як умова розвитку особистості.
51. Основні види діяльності та їх характеристика.
52. Структура діяльності.
53. Формування навичок і вмінь у діяльності.
54. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
55. Механізми розвитку вищих психічних функцій.
56. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
57. Відчуття як пізнавальний процес. Види відчуттів.
58. Сприймання як пізнавальний процес.
59. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.
60. Пам'ять як психічний процес.
61. Засоби підвищення продуктивності пам'яті.
62. Мислення як пізнавальний процес.
63. Мислення як процес розв'язання завдань.
64. Операції мислення.
65. Види мислення.
66. Засоби активізації мислення.
67. Мислення і мовлення.
68. Уява як специфічний пізнавальний процес.
69. Уява і творчість.
70. Типи темпераменту та їх характеристики.
71. Темперамент і продуктивність діяльності людини.
72. Здібності та їх вплив на успішність діяльності.
73. Загальні та спеціальні здібності, їх характеристика.
74. Умови розвитку здібностей.
75. Пам'ять як психічний процес.
76. Засоби підвищення ефективності пам'яті.
77. Увага та її властивості.
78. Можливості управління увагою.
79. Емоції як психічний процес.
80. Засоби управління емоціями.
81. Воля як регуляція психічної активності людини.
82. Структура вольового акту.
83. Вольові якості та їх розвиток.
84. Спрямованість як головний компонент особистості.
85. Мотив і мотивація.
86. Ціннісні орієнтації особистості.
87. Загальна характеристика психічних станів.
88. Стрес і шляхи його подолання.
89. Характер: сутність і структура.
90. Умови становлення і розвитку характеру.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

